

Jan Czajkowski

De 105 fick visst vad de önskade?

April 2026

De två nedan återgivna artiklarna handlar om ett par svenska webbsajter som verkar betrakta dagens värld med utgångspunkt från en världsbild som är minst 15 år gammal och som inte längre stämmer överens med verkligheten. De verkar t ex inte inse att Trumps politik leder till att USA alltmer främjas från de flesta av sina gamla allierade, samtidigt som han och hans omgivning tror att de mer än väl kan kompensera detta genom att göra upp med diktatorer som Putin, som de känner större ideologisk samhörighet med än sina traditionella allierade.

Trump's politik har hittills bara försvagat USA (och i synnerhet gynnat Kina) – det senaste angreppet mot Iran är ett exempel på detta. Och det finns ingen anledning att tro att den politiken kommer att ändras förrän Trump & Co förlorat makten och då har den ändå gjort så stor skada att USA:s ställning i världen fått sig en ordentlig knäck (även ekonomiskt). Att USA:s roll som världspolis försvagas och kanske helt försvinner är egentligen välkommet, men det sker på ett sådant sätt att det är svårt att veta vilka långsiktiga konsekvenser det hela kommer att få. Det finns en stor risk att det kommer att leda till att högerextrema och odemokratiska krafter flyttar fram sina positioner i världsmåttstock.¹

Martin F

För ett år sedan, den 19 april 2025, publicerades ett upprop i *Aftonbladet* under rubriken [Nutidens hot kommer aldrig att bombas bort](#) fanns flera kända opinionsbildare och skribenter, flera av dem med bakgrund inom vänstern och fredsrörelsen.²

Debattörerna vände sig mot den pågående upprustningen av Europa, ”med hänvisning till försvar av den så kallade ’regelbaserade ordningen’ (...) Denna ordning är ingen fredlig ordning, utan en konstruktion som utvecklats av västvärlden under USA:s ledning, med syftet att säkra västvärldens dominans och livsstil.”

Debattörernas alternativ uttryckte de som ”strategisk empati – det vill säga vi behöver begripa motpartens perspektiv, upplevda hot och långsiktiga intressen”.

Det blev egentligen aldrig särskilt konkret vad de 105 egentligen förespråkade. Men det handlade förstås i grund och botten om att ifrågasätta stödet till Ukraina och att vi borde försöka förstå Rysslands motiv för att inleda kriget. En del av debattörerna har i andra sammanhang uttryckt att kriget egentligen handlar om att säkra Rysslands gränser.

Och visst finns det exempel man kan hitta där ryska företrädare angivit sådana motiv, främst avsedda för att ge bränsle åt supportrar inom extremhögern och delar av ”vänstern” i Väst.

Men de 105:s empati för Vladimir Putin sträcker sig tydligen inte till att försöka förstå och förklara den ryske presidentens ideologiska fixering vid att återupprätta det gamla ryska imperiet, där Ukraina är juvelen i kronan.

När det i samband med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina talats om den ”regelbaserade världsordningen”, då brukar man i första hand syfta på respekten för internationellt

¹ Om den nya amerikanska säkerhetspolitiken, se: Michael Pröbsting, [Trumps nya Nationella säkerhetsstrategi – USA-imperialismens plan på en multipolär värld](#) och artikelsamlingen [Vart går Trumps USA?](#) Marxistarkivet kommer i fortsätta att ta upp dessa frågor och redovisa vad de leder till.

² Detta upprop följdes upp av andra skribenter som framförde liknande synpunkter. Om uppropet och andra inlägg som framfört liknande resonemang, se lästipsen direkt efter denna artikel.

erkända gränser mellan länder, och att det inte är tillåtet att annektera ett annat lands territorium.

Och när ett år har gått sedan uppropet i *Aftonbladet* kan man egentligen anta att de 105 idag borde vara ganska nöjda. För Donald Trump verkar ha övertygats av deras åsikter – om det nu inte tvärtom är han som inspirerat dem?

Trump USA har undan för undan övergivit internationella organisationer och avtal och ifrågasatt syftet och nyttan med FN. Trump bedriver en hisnande tullpolitik som godtyckligt straffar eller belönar länder utifrån hans egen dagsform. Han hotar Europa och ställer sig allt tydligare på sin vän Vladimir Putins sida i kriget mot Ukraina. Han kidnappar Venezuelas president, hotar att annektera Panamakanalen, Kanada och Grönland. Han angriper Iran utan några tydliga mål med kriget, och säger att han kanske kommer att bomba Irans oljeindustri bara för att det är ”kul”.

Trump förklarar rent ut att det är den starkes lag som ska gälla: *”Jag behöver inte internationell lag (...) Min egen moral. Mitt eget sinnelag. Det är det enda som kan stoppa mig.”*

I själva verket tycks Trump ha anammat den världsbild som Putin sedan länge hävdar: det existerar bara ett fåtal suveräna stater – Ryssland, Kina, USA och kanske Indien. De övriga kan i bästa fall åtnjuta någon form av begränsad suveränitet. Med Putins ord: *”det finns inget mittemellan, ingen mellanform av stat: antingen är ett land suveränt, eller också en koloni, vad man än väljer att kalla kolonierna.”*

Detta är alltså vad som ska ersätta den ”regelbaserade ordningen”. Allt fler inser nu att denna ordning, som demokratiska krafter och mindre stater strävat efter att förstärka sedan Andra världskrigets slut, inte längre respekteras av stormakterna. Det starkes rätt blir alltså det som återigen ska gälla.

En del av de 105 verkar anse att det bara är USA som hotar världen på grund av dess inneboende imperialistiska natur. Men när USA:s president nu öppet skryter om sin gränslösa makt, då verkar dessa personer inte längre orka bry sig. De verkar föredra att böja sig, och det viktiga för dem blir bara att hejda den europeiska upprustningen.

När USA:s och Rysslands autokrater planerar för nya krig, av grumliga ideologiska eller rent av irrationella skäl, då framstår den ”strategiska empatin”, när den ställs som enda alternativ till europeisk militär förmåga, i bästa fall som en uppenbar tankekurpa. I sämsta fall som en ren kapitulation.

Men tillsammans med Ukrainas kämpande folk och andra demokratiska krafter i världen bör det i stället vara vår uppgift att verka för en återupprättad regelbaserad världsordning!

[Se även lästipsen allra sist]

Med Parabol riktad mot Moskva

Nätmagasinet *Parabol* är en av de röster som definitivt kan räknas till Putins språkrör i Sverige när det gäller Rysslands krig mot Ukraina. Grundaren Kajsa Ekis Ekman har ända sedan början av kriget vid upprepade tillfällen visat sin fientlighet mot Ukraina.

Parabol – Putins patetiska papegoja

Nätmagasinet *Parabol* är en av de röster som definitivt kan räknas till Putins språkrör i Sverige när det gäller Rysslands krig mot Ukraina. Grundaren Kajsa Ekis Ekman har ända sedan början av kriget vid upprepade tillfällen visat sin fientlighet mot Ukraina.

På den stora demonstrationen i Stockholm på tvåårsdagen av den fullskaliga invasionen var Ekman nere på Sergels torg för att skrika ut sitt hat mot dem som demonstrerade sitt stöd för Ukraina: *"Borgarklassen var på Plattan för sin Ukraina-demo. Jag sa till dem att de var hycklare [som] sket i Gaza, imperialister och Nato-kramare"*.

I mars 2025 när Donald Trump och JD Vance skamlöst angrep Zelenskyj på den beryktade presskonferensen i USA, då var Ekman jublande glad: *"Det var ju första gången någon sa åt honom på skarpen. Ni har ätit ur hans hand i tre år, gett honom alla VÅRA pengar, med vilket resultat?"*

De artiklar på Parabols sidor som handlar om Ukraina kan sägas avspegla Ekmans ståndpunkter. Här diskuterar man inte ryska terrorbombningar mot civilbefolkningen, kidnappningar av ukrainska barn eller andra krigsförbrytelser. Här handlar det om att Ukraina redan har förlorat kriget, men att de europeiska länderna inte har insett det än och fortsätter ösa in pengar och vapen till ingen nytta.

Tomas Petterssons artikel

Jag har inte följt Parabols täckning av kriget i någon större utsträckning, men gjorde en sökning här om dagen för att se om något hänt vad gäller deras inriktning. Jag tog en titt på den senaste artikeln, *Kriget i Ukraina avgörs på slagfältet* av Tomas Pettersson i Parabol 3/2026, och kunde konstatera att ingenting förändrats.

Pettersson skriver att inget fredsavtal är i sikte, och att kriget kommer att avslutas på slagfältet, vilket knappast är en särskilt kontroversiell utsaga. Han redogör i korthet för utvecklingen i förhandlingarna och parternas ståndpunkter. Dock är det intressant att han helt missar att beröra frågan om vapenvila. Som bekant drev Donald Trump frågan intensivt under sitt första år vid makten.

Ukraina förklarade sig på ett tidigt stadium vara beredda på en villkorslös vapenvila. Men från rysk sida har man hela tiden upprepat att de bara kan gå med på en vapenvila efter att parterna i princip slutit ett avtal om de ryska maximalistiska krav som bland annat innebär att Ukraina ska dra tillbaka sina trupper från hela Donetsk. Detta kan Ukraina inte gå med på eftersom det bland annat skulle innebära att ge upp de omfattande befästningar som man byggt upp i Donetsk under hela det fullskaliga kriget. Om Ryssland skulle få tillgång till dessa områden skulle vägen ligga mer eller mindre öppen för framtida ryska angrepp på Charkiv och västra Ukraina. Och det är inte många som tror på att Ryssland skulle ge upp ambitionerna att erövra hela Ukraina i och med ett eventuellt avtal.

Pettersson skriver: *"Putin är alltså inte villig att acceptera den 'kompromiss' som USA förespråkar (eller Zelenskyj, för den delen) om att frysa frontlinjen där den nu står."* Och han skriver vidare: *"Här på Parabol har vi tidigare lyft fram att Kreml kan komma att utöka sina krav från de av den 14 juni 2024."*

Men efter de samtal med Putin under vilka Trump alltid brukar låta sig övertygas om att göra Putins krav till sina egna, har den amerikanske presidenten upphört att tala om vapenvila och stöder nu de ryska kraven på att Ukraina ska överlämna hela Donetsk till Ryssland. Det är alltså idag bara Ukraina som förklarat sig villigt att frysa den nuvarande frontlinjen, under förutsättning att USA kan utfärda någon form av garantier mot framtida ryska angrepp.

Pettersson förklarar nu: *"Det som skiljer sommaren 2024 från vårvintern 2026 är att fler än några få insatta vet att Ukraina kommer att förlora kriget. Faktumet har brutit igenom den västerländska propagandamuren."*

Observera att Pettersson och några till ”vet” att Ukraina kommer att förlora. Och hur vet han det? Jo, detta ”speglas i faktumet att den ansedda tidskriften *Foreign Affairs* den 26 februari publicerade en artikel med just titeln *Ukraine Is Losing the War*”.

Michael C. Desch om varför ”Ukraina förlorar”

Här kunde man förvänta sig att Pettersson skulle redogöra för innehållet i artikeln som är skriven av en professor Michael C. Desch. Men faktum är att Pettersson inte andas ett enda ord om vilka argument som Desch framför för att motivera sin ståndpunkt, alltså att Ukraina förlorar kriget. Pettersson tycker att titeln på artikeln säger allt som behövs, och därmed trumpetar han triumferande ut att sanningen nu ”brutit igenom den västerländska propagandamuren.”

Jag har tittat närmare på Deschs artikel, (<https://www.foreignaffairs.com/russia/ukraine-losing-war>). Det mesta av den kunde ha varit skriven redan för fyra år sedan. Desch gör helt enkelt en jämförelse av Rysslands och Ukrainas militära resurser. Och han konstaterar som förväntat att Ryssland har mycket mer av alla vapenslag. Desch påpekar också att Ryssland är ett mycket större land och därmed har en flera gånger större rekryteringsbas för armén.

Och här kommer Desch också med ett helt fantastiskt påstående: *”Ryssland strider i huvudsak med kontrakterade soldater – folk som har anmält sig som frivilliga – och håller värnpliktiga borta från fronten. Resultatet är mer motiverade ryska soldater.”*

Det stämmer som bekant att Ryssland erbjuder (för ryska förhållanden) enorma rekryteringspremier, höga löner för rekryterna och mycket pengar åt familjerna när männen bevisligen stupat (vilket inte alltid är möjligt att bekräfta eftersom många döda soldater lämnas kvar på slagfältet). De ryska myndigheterna har emellertid fått allt svårare att finansiera dessa enorma utgifter, och på senare tid har rekryteringspremierna sjunkit. Men, hur som helst, gör betalningen att de ryska soldaterna är mer motiverade än de ukrainare som kämpar för sitt lands överlevnad?

I mars 2022 kontrollerade Ryssland ungefär 27 procent av landets territorium. I november samma år var siffran nere på 19 procent. Ryssarna har sedan dess månad för månad avancerat ett antal kvadratkilometer. De tre senaste åren har de totalt återerövrat ungefär en procent av Ukrainas yta, till priset av enorma förluster. Ryska militärbloggare som stöder Rysslands krig har räknat ut att medellivslängden för dem som undertecknar ett kontrakt om att strida i Ukraina idag ligger på tolv dagar. Hälften av de nya rekryterna stupar innan de över huvud taget nått fram till sina beordrade frontplaceringar.

De ryska medborgare som frivilligt skriver under kontrakten kommer i allmänhet från de fattigaste områdena på landsbygden i öst. Många är gamla och sjuka. En stor del är våldsamma kriminella som släppts lösa från fängelset i förtid för att låta sig rekryteras. Det torde vara ganska få som uppfattar att de faktiskt försvarar Rysslands överlevnad mot en påstådd västlig fiende, eller motiveras av Putins dröm om att återskapa det ryska imperiet.

För den som exempelvis minns Vietnamkriget borde det inte vara någon nyhet att den som vågar sitt liv för sitt lands frihet mot en utländsk angripare tenderar att vara betydligt mer motiverad än den som är en del av en invasionsarmé. Även när angriparen är oändligt mycket starkare beväpnad. Men detta verkar vara obegripligt för professor Desch.

Ryssland har sedan lång tid tillbaka rekryterat kring 30.000 man i månaden. Ungefär samma antal ryska soldater har stupat eller sårats varje månad under det senaste året. De senaste månaderna har de ryska förlusterna överstigit nyrekryteringarna.

Intressant är att när det gäller siffran över antalet drönare – den vapentyp som blivit helt avgörande för utvecklingen vid fronten – så är professor Desch betydligt mer diffus än när

han diskuterar andra vapen. Han påstår dock att Ryssland uppskattas kunna producera tio gånger så många drönare som Ukraina per år.

Men om man googlar produktionskapaciteten för drönare under 2026 så planerar Ukraina att öka sin produktion från 4 till 7 miljoner årligen. För Ryssland är det svårare att hitta specifika data, men jag hittar en uppgift från 17 mars i år där EU-kommissionären Andrius Kubilius uppskattar att Ryssland kan komma att kunna sätta in 7-9 miljoner drönare i kriget under 2026. Alltså verkar parterna inom detta område ungefär jämstarka rent numerärt. Varifrån professor Desch hämtar sina siffror framgår tyvärr inte.

Att allt fler ekonomiska bedömare talar om att Ryssland närmar sig en finansiell krasch är inget som Desch verkar ha noterat. Han framhåller bara att Ryssland har ”större fickor” än Ukraina.

Petterssons två scenarier

Men låt oss överge Michael C. Desch med att konstatera att han inte har givit några nya argument till varför Ukraina är dömt att förlora. Vilket Pettersson kanske också inser eftersom han begränsat sig till att endast använda rubriken på Deschs artikel.

Pettersson menar att det finns två möjliga scenarier till vad som faktiskt kommer att hända framöver.

”Det första rör den rapporterade splittringen i den ukrainska förhandlingsdelegationen”. Pettersson menar att Zelenskyjs ”mer jordnära” nye stabschef Kyrylo Budanov har en annan inställning än presidenten: *”han är bara mer realistiskt kring utsikterna på slagfältet. Som Budanov själv uttryckte saken i ett tal den 23 februari: vi når snart en punkt där alla parter behöver bestämma sig för att röra sig mot fred eller fortsätta kriget.”*

Och så Petterssons slutsats av Budanovs vaga uttalande: *”För Ukrainas räkning innebär detta en palatskupp i Kiev. Budanov är såklart knappast ensam i insikten att Zelenskyjs hållning bara kan leda till Ukrainas fullständiga nederlag och upphörande som självständig stat.”*

Det märkliga är väl att ingen annan än Pettersson verkar ha noterat denna palatskupp. Och att slutet för Ukraina alltså är nära. Men ukrainarna själva är tydligen för naiva för att förstå vad Budanov egentligen menar.

Men det slutar inte där: *”Den ukrainska nyhetssajten UA News rapporterar att förberedelser pågår för att befästa Odessa med ett ringförsvar, där pensionärer och studenter ska beväpnas. Det doftar Berlin 1945, Ragnarök och en Last Stand i Odessa snarare än i Kiev eller Lviv. Budanov är ensam om att öppet ge uttryck för den här verkligheten – om än i noga inlindat språk.”*

Så ett stort civilförsvarsprojekt i Odesa, den viktigaste hamnstaden som varit svårt utsatt för ryska bombningar och drönarattacker de senaste månaderna, blir för Pettersson ett bevis för att ett apokalyptiskt slut för Ukraina är nära. *”Det kan ta allt från tre till nio månader, beroende på hur stor motståndsförmåga de ukrainska stridskrafterna fortfarande besitter.”*

Men, skriver Pettersson: *”Frågan är om det inte redan är för sent, även om mer verklighetsförankrade personer som Budanov tar över i Kiev innan de fyra regionerna övertagits av den ryska armén. Till och med en sådan som Budanov kan vara oacceptabel för Ryssland”.*

Man undrar hur verklighetsförankrad Pettersson själv är? När han till och med hänvisar till den ryska underrättelsetjänstens påståenden om att *”Frankrike och Storbritannien har för avsikt att förse Ukraina med kärnvapen. Den sistnämnda rapporten behöver inte ens vara sann, men om ryssarna börjar delta i Västs mediaspel är det hög tid att ta notis. Då har*

nämligen krafter i Ryssland börjat ledsna på Putins försiktighet och nått slutsatsen att det är dags att ta i med hårdhandskarna, både vid förhandlingsbordet och längs med frontlinjen.”

Så ryssarna börjar tröttna på Putins försiktighet? Och vill ta i med hårdhandskarna mot Ukraina?

Man undrar vad det är för bubbla Pettersson lever i.

Det är intressant att Pettersson, i likhet med Desch, inte ens tycker det är värt att nämna hur Ukraina framgångsrikt slår mot Rysslands oljeindustri och därmed direkt mot dess ekonomiska livsnerv. Just när USA:s och Israels krig mot Iran driver upp oljepriserna, och Trump tillfälligt lyfter exportrestriktionerna mot den ryska oljan, så har Ukraina genom att framgångsrikt slå mot oljehamnarna vid Östersjön med sina egna drönare kraftigt begränsat de ryska möjligheterna att tjäna pengar.

Det vore också intressant att höra om Pettersson noterat de ryska nationalistiska militärbloggare och andra kommentatorer, som i flera fall nu angriper Putin och säger att kriget inte kan vinnas.

Från och med februari 2026 kan ryska trupper i Ukraina inte längre använda Starlinkterminaler från SpaceX för att styra drönare och för kommunikation vid fronten. Detta sedan Ukraina fått igenom en vitlistning av de Starlinks som används av den ukrainska armén. Detta har visat sig kraftigt påverka de ryska truppers slagkraft.

Under 2026 har Ukraina för första gången på länge tagit tillbaka territorium vid fronten. Den väntade ryska våroffensiven ser inte ut att bli av.³

Men det önsketänkande om en förestående rysk seger som Pettersson och Parabol ägnar sig åt låter sig förstås inte påverkas. Som gamla tiders kremlologer väljer de att tolka ukrainska uttalanden på sitt eget sätt och griper efter varje halmstrå som de tror bekräftar deras bild av att Ukraina håller på förlora mot den oövervinneliga ryska armén.

Det är patetiskt. Men samtidigt ganska uppmuntrande.

Jan Czajkowski, Ukraina-Solidaritet

Lästips

[Kritiska synpunkter på de 105:s utprop.](#) Artikelsamling (april 2025)

Om Mearsheimers s k realistiska skola som påbjuder att mäktigare stater måste få upprätta intressesfärer på svagare staters bekostnad.

Benny Andersson: [Stormakternas favoritteori är inget för vänstern](#)

Erik Melander: [Hur uppnå fred av hög kvalitet?](#)

Följande artiklar och artikelsamlingar har anknytning till de 105 och den syn på världsläget som de gett uttryck för:

Jan Czajkowski: [Varför är Putin rädd för NATO?](#) (augusti 2025)

Hans Ödman: [Författaren Lena Andersson om Ryssland och kriget i Ukraina](#) (oktober 2025)

J Czajkowski & H Ödman: [Kritik av debattinlägg om Krig och fred](#) (november 2025)

³ I själva verket har ”offensiven” hittills helt misslyckats – ukrainarna har återtagit större områden än de förlorat samtidigt om de ryska styrkorna lidit svåra förluster. Dessutom har ukrainarna fört en framgångsrik kampanj mot den ryska oljeexporten – flera oljehamnar har utsatts för hårda slag.

J Czajkowski & M Fahlgren: [Fredsforskaren Ola Tunander om kriget i Ukraina](#) (december 2025)

Nyhet:

Igår publicerade vi på marxistarkivet en längre text av den brittiske socialistiska historikern och energiforskaren Simon Pirani, som länge varit mycket engagerad när det gäller solidariteten med Ukrainas kamp mot den ryska aggressionen: [Europeisk socialism, imperialistisk militarism och försvaret av Ukraina](#).

Detta är en 2-delad artikel, där den första delen handlar om hur vänstern bör förhålla sig till upprustning, medan den andra diskuterar den vänster som med utgångspunkt från läger-tänkande ("campism") inte ser Ukrainas försvarsrig som kamp för självständighet utan som ett ombudskrig ("proxykrig") för väst-imperialismen.